
Je správný čas se rozmáchnout!

„Vidím, že teď je ten správný čas se rozmáchnout!“ říká děkan PŘF Jiří Zima

Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy vystudoval, po roční vojenské prezenční službě se na ni vrátil, prošel tzv. aspiranturou a postupně pozicemi odborného pracovníka, vědeckého pracovníka, asistenta... Dnes je zde [prof. RNDr. Jiří Zima, CSc.](#) děkanem a s úsměvem glosuje, že už čtyřicet let chodí do stejné menzy.

Jak se žije se stoletou fakultou?

Já věřím, že dobře. Především proto, že věk na ní rozhodně není znát. Měl jsem to štěstí, že jsem fakultu přebíral po kolezích, kteří ji průběžně posouvali dál a výš. Nebál bych se tvrdit, že je to pořád mladice. Rozhodně oproti samotné Univerzitě Karlově, která je starší o 572 let.

Čím vám dělá radost?

Jsem nesmírně vděčen za to, že spolupracuji s týmem lidí, mezi kterými nepanuje nesoulad a případné sporné otázky jsme schopni vyřešit v konstruktivní diskuzi a bez hádek. A to mě opravdu moc těší. Jsem ve styku především s členy kolegia děkana, se členy akademického senátu fakulty, s kolegy z vědecké rady fakulty, ale vlastně i díky stálé pedagogické činnosti jsem v neustálém styku také se studenty, takže snad mám ucelený přehled o všem, co se na fakultě děje a co se řeší nebo čemu je třeba věnovat pozornost. Z tohoto pohledu cítím spokojenost.

Dá se srovnat fakulta dnes a v době, kdy jste na ní studoval?

Nepamatuji si, kolik studentů měla přírodověda před čtyřiceti lety. Dá se očekávat, že jich bylo méně než nyní. Dnes máme něco kolem 4800 studentů. V čem se situace rozhodně změnila, je skutečnost, že stěží najdete dva studenty, kteří by měli totožné *curriculum*. Zkrátka, dnes si k povinnému společnému základu každý může najít „to svoje“; nabídka předmětů v jednotlivých oborech je široká a pestrá. Já jsem studoval analytickou chemii. A „za nás“ jsme na chemii měli první tři roky společné, teprve potom jsme se rozdělili do jednotlivých chemických sekcí. Toto dnes už téměř neexistuje, neboť mnozí naši studenti se specializují již na začátku studia.

Předpokládám, že změnou prošel i zájem o „Vaši“ chemii...

V porovnání s léty mého studia jsou počty studentů na chemických oborech samozřejmě vyšší. Co se týče všeobecně menšího zájmu o chemii, nezapomeňte, že se nacházíme na spodní úrovni demografické křivky. Vedle toho čelíme „zdravému trendu“ – moderní mladí lidé dnes chtějí mít vše bez chemie. V tomto zkresleném pohledu prostě chemie nemá nejlepší pověst. Na fakultě jsme se proto rozhodli trochu změnit strategii: chemických oborů přibýlo, zájemcům

o chemii jsme nabídli nové programy, jako třeba klinickou a toxikologickou analýzu, medicínou nebo materiálovou chemii. Sníženému zájmu se nám nakonec podařilo úspěšně čelit. Chemie zkrátka nemůže ztratit na své důležitosti. Vezměte si, co všechno se dnes analyzuje. Potraviny, plasty, voda... Mě coby analytického chemika zároveň těší i mírně znervózňuje, co všechno se dá analyzovat a kde všude co najít. Ale s tím, myslím, stěží něco v dnešním světě uděláme. Ano, můžeme se snažit situaci zlepšovat. I ten koronavirus jednou pomine a svět se někam vrátí...

Kdybyste znovu stál před rozhodnutím, co studovat, jaká by dnes byla vaše volba?

Na střední škole mě bavilo snad úplně vše. Co si pamatuji, nikdy jsem neměl problémy se známkami. Věděl jsem, že budu chtít na vysokou školu jít. Dosažení dobrého prospěchu bylo prvořadou podmínkou úspěchu. Uvažoval jsem tehdy o medicíně, biologii a chemii. Kdyby bývala byla možnost podat přihlášky na více škol, jako je tomu dnes, kdo ví, jak by to nakonec dopadlo. Samozřejmě jsem tím pádem vybíral obor s větší šancí k přijetí. Nezapomeňte, že mladého člověka trochu strašilo vědomí, že v případě nepřijetí půjde na dva roky na vojnu a v lepším případě bude mít možnost podat přihlášku na vysokou školu až za rok. Že jsem si nakonec vybral chemii, toho jsem nikdy nelitoval.

Pane děkane, máte za sebou první roky svého působení v čele jedné z nejúspěšnějších fakult Univerzity Karlovy. Zkusil byste si odhadnout, jaká bude vaše oslavenkyně za pár let?

Tipovat je vždy velmi ošidné. Přírodověda spojuje svou budoucnost především s Karpusem Albertov. Čeká nás ohromná výstavba, do které nám trošku „hodil vidle“ koronavirus. Přesto nepřestávám věřit, že k realizaci dojde. Vždyť jsem u projektu od samého začátku v roce 2006, přičemž vláda nám Kampus přislíbila v roce 2011, kdy jsem byl proděkanem pro rozvoj. A stavba je stále v přípravách. Nejsem si jistý, jestli ještě budu v nějaké funkci, až bude Kampus Albertov stát, ale rád bych se toho určitě dožil.

Když bude Kampus Albertov stát, nemám o osud fakulty vůbec starost. Uvědomte si, že se přírodověda stále nachází převážně v budovách, které v roce 1920, tedy v době vzniku fakulty, již stály! Před velkou geologickou posluchárnou najdete informace, kdy byla budova postavena a kdy byla rozšířena. Ještě letitější je „chemák“, ten vznikl ještě před první světovou válkou.

Vidím to tak, že teď je ten správný čas se rozmáchnout. Abychom těch dalších sto let své studenty mohli vzdělávat v prostorách, studovněch a laboratořích, které odpovídají současné vědě. Ano, je pravdou, že máme BIOCEV, kde někteří naši pracovníci získali moderní prostory, mají vše nové a krásné. Ale je to přeci jen trošku vzdáleno od „těla“ fakulty na Albertově, ale i to se změní s další linkou metra D.

Jsou okamžiky, kdy dokážete vypnout a z postu děkana na fakultu nemyslet?

Samozřejmě, že to umět musím. Ale nemůže to být na dlouho (úsměv). Už v neděli se přistihuji, jak koukám na e-maily. Snažím se případné problémy řešit hned, aby mě to v pondělí neporazilo.

Jinak jsem dřív relaxoval fotbalem. Protože jsem již opatrnější, chodím dnes spíše na akce našeho fotbalového klubu a ve volných chvílích se snažím věnovat vnoučatům. Ale pravdou je, že úplně vypnout si dovolit nemohu. I na dovolené kontroluji online, co se děje, jestli třeba není potřeba něco podepsat a podobně.

O úspěších vašich studentů a absolventů se pravidelně dovídáme z médií. To musí člověka velice těšit.

Třeba v poslední době se nám podařilo získávat téměř pravidelně ERC granty. Třikrát za sebou je brali biologové, předtím dvakrát chemici. To mě samozřejmě těší. Akorát si říkám, aby nám to vydrželo! Hůře se obhazuje, což je známá věc. Kampus Albertov, dovolím si tvrdit, je i s touto záležitostí úzce spojen. Vezměte si, když přijdou mladí lidé plní elánu a chuti do vědy, musejí se mít kam posadit a kam přivést s sebou svůj vědecký tým. Na biologii i chemii a vlastně ve všech našich historických budovách nás nedostatečná prostorová kapacita přiměla k realizaci vestavěných pater, úpravám suterénů, sklepů a půd. Jsem si jist, že nové prostory v Kampusu přilákají jak schopné lidi zvenku, jako jsou postdoci, tak naše úspěšné absolventy, kteří se po pár letech v zahraničí budou moci vrátit za vědou zpět „domů“, do svého.

Ohromně záslužnou roli dnes vidím v programu ERASMUS, který umožňuje lidem zvenku jezdit k nám a našim zase ven. Nutí je naučit se žít v zahraničí a aktivně používat cizí jazyk. Studentům to rozšíří obzor a nejsou tak náchylní věřit nesmyslům, když je o nich někdo přesvědčuje. Cesty za poznáním za hranice republiky jsou dnes naštěstí volné, otevřené a podporované.

? Jestli si chcete přečíst rozhovor v angličtině ?